

Óvist við fyrsta kríggsárinum

Flokkarnir á fólkingi taka væl undir við uppskotinum um kríggsendurgjald, men ivasamt er, um broytingaruppskotið hjá Jákupi Lindenskov vinnur frama

Uppskotið um kríggsendurgjald til føroyingar var fyrri á fólkingi mikudagin. Allir flokkar tóku væl undir við uppskotinum, og nakrir teirra vildu eisini taka undir við broytingaruppskotinum hjá Jákupi Lindenskov, fólkatingsmanni. Hesir vóru Javnaðarflokkurin, Centrums-Demokratarnir, SF og Kristiligi Fólkaflakkurin.

Broytingaruppskotið hjá Jákupi Lindenskov snýr seg um fyrsta kríggsárið. Sambært stjómuruppskotið fáa bert tey endurgjald,

sum siglu við skipum, sum vóru vápnað, og tað vóru tey føroysku ikki hetta fyrsta árið. Men Jákup Lindenskov heldur, at vandin var ikki minni av teirri orsök, og heldur tað tí vera natúrligt, at endurgjald eisini verður latið fyrri hesa tíðina.

Hinvegin hevur stjórnin víst á, at tá verður talan um munandi meira enn tær 22 milliónirnar, sum eru settar av til endamálið.

Hesum vísir Jákup Lindenskov aftur. Hann sigur, at her má stjórnin hava

mistikið seg, og sambært útrokningum, rökka tær 22 milliónirnar eisini til teirra, sum sigldu vandasigling fyrsta kríggsárið.

tór.-

Tá málið um kríggsendurgjald var til fyrstu viðgerð í fólkinginum mikudagin helt Jákup Lindenskov hesa røðu:

Behandling af lovforslag til Lov om ændring af lov om erstatning til besættelsestidens ofre (Færøske fiskere):

Det har været et længe næret ønske fra færøsk side, at færing, der sejlede i krigsfarvand under anden verdenskrig — i tiden 9. april 1940 til 5. maj 1945, blev inddraget under bestemmelserne i loven om erstatning til besættelsestidens ofre.

Efterhånden er det dog lykkedes at vinde forståelse for denne holdning, nemlig det rimelige i, at også færøske fiskere og søfolk skal få samme adgang til denne lovs bestemmelser, som andre danske statsborgere.

Thærdig argumentation for denne holdning fra personer, der har specielt kendskab til sejlads i krigsfarezone under 2. verdenskrig, har nu udmøntet sig i det lovforslag, som vi nu har til første behandling.

I perioden 9. april 1940 til 5. maj 1945, hvilken denne lovramme omfatter, mistede Færøerne over 50% af sin skibstonnage — den altovervejende del af direkte krigshandlinger, der medførte smertelige tab af menneskeliv, såvel som materiel. Tabet af menneskeliv på national basis er blandt de højeste under 2. verdenskrig, ca. 200 mand.

De meget belastende forhold, der herskede i det nordlige Atlanterhav i forårsmånederne og i de tidlige sommermåneder 1941, med luftangreb og undervandsangreb udover

minefaren, medførte betydelige mennesketab samt materielle tab. Alene i denne periode gik 47 menneskeliv og 12 skibe tabt.

Jeg er godt vidende om, at der har været langtrukne forhandlinger om udformningen af det lovforslag, der nu foreligger. Men jeg kan ikke anbefale forslaget som det nu foreligger og dermed vil en stor del af mulige ansøgere på forhånd være udelukket og antallet af erstatningsberettigede vil dermed falde drastisk, så næppe mere end 3—5 millioner af de allerede bevilgede 22 millioner kroner, komme de efterladte til gode. Derfor vil forventningerne blandt mange munde ud i dyb skuffelse, fordi lovens formulering ikke vil være i overensstemmelse med sigtet med loven iøvrigt.

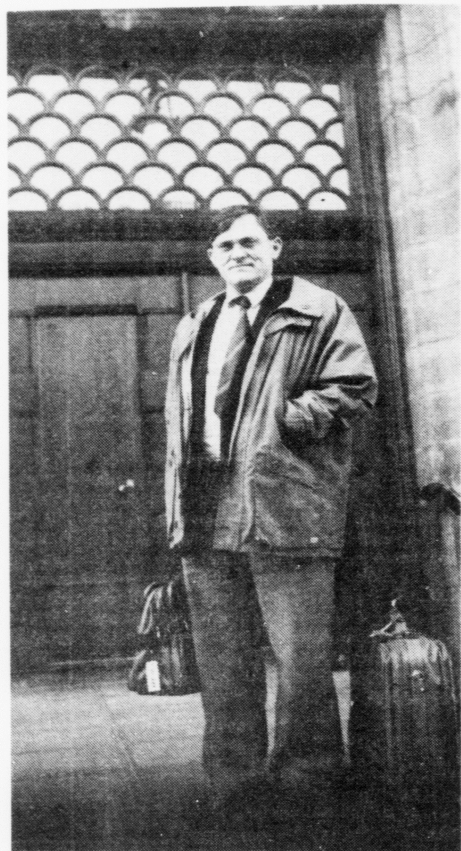
Hvis lovforslaget bliver vedtaget i denne form, vil de fiskere og søfolk der var fuldstændig forsvarløse ved krigens begyndelse med rette føle sig diskriminerede.

Jeg vil derfor på Socialdemokratiets vegne anbefale ændringsforslag til § 1,1 pkt. sålydende:

„Sidste punktum udgår“ — i stedet indsættes som nyt punktum:

„Det er en betingelse, at sejladsen har fundet sted i krigsfarvand, og at sejladsen har fundet sted med henblik på tilførsler af fangst eller ladning (krigsforsyninger) til allieret havn.“

Ændringsforslaget tager sigte på at ændre kravet om, at armering i britisk havn sættes som betingelse for, at færøske fiskere og søfolk kan blive omfattet af loven. Der skal i denne sammenhæng gøres opmærksom på, at de fleste færøske fartøjer blev armeret i løbet af foråret 1941, hvilket bl.a. skyldtes de allieredes knaphed på våben. Der foreligger rigelig dokumentation for, at færøske fartøjer uden armering i tiden fra 9. april 1940 til foråret 1941 udojede nøj-

Jákup Lindenskov, fólkatingsmaður, vil hava, at endurgjaldið eisini skal fevna um teir, sum sigldu fyrsta kríggsárið. Mynd: Jan

agtigt den samme indsats, som de udojede efter, at de pågældende skibe var blevet armerede.

Kravet om armering er derfor urimeligt. I stedet for dette krav, bør der stilles som betingelse, at der har været tale om sejlads i krigsfarvand efter allieret bestemmelse.

Som begrundelse for at foreslå kravet om ladning af fangsten i allieret havn strøget, skal der anføres:

Formuleringen er uheldig, fordi en stor del af sejladsen som bekendt havde som formål at transportere fisk fra Island — ofte via Færøerne — til Storbritanien. Det skete hyppigt, at færøske søfolk afmonstrede på Færøerne, inden sejladsen fortsatte til britisk havn.

Disse søfolk kan ikke påvise, at de har deltaget i sejlads, der førte til ladning i britisk havn, selvom de har sejlet i krigsfarvand og udsat sig for lige så stor fare, som de søfolk, der afløste dem for at viderebringe ladningen til Storbritanien.

Jeg skal endelig tilføje, at det ikke er hensigten at inddrage deltagelse i almindeligt hjemmefiskeri under lovens område.

Med disse bemærkninger vil jeg på Socialdemokratiets vegne anbefale forslaget til velvillig behandling i det Sociale udvalg.

Da der er begrænset taletid skal jeg slutte med

at sige, at ændringsforslaget tager sigte på ikke at øve uret imod dem, der således deltog i denne farefulde sejlads.

Sáttmálin má haldast

-eisini um tíðirnar ikki kunnu sigast at vera av teimum bestu

Havnar Arbeiðskvinnufelag hevur í lýsingum heitt á limir sínar um at gera vart við seg til felagið um tær arbeiða fyrri minni lön enn hana, sáttmálin ásetur.

Vígdis Johannesen, forkvinna í arbeiðskvinnufelagnum sigur, at nevndin hevur frætt, at limir teirra í einstøkum forum arbeiða fyrri eina minni lön enn sáttmálatöluna, og tað kann felagið ikki stiltligandi lata fara aftur við borðinum. Tí kemur áminningin frá felagnum.

„Vit fáa ikki verið allastaðni, og tí mugu limirnir sjálvir ansa eftir, at arbeiðsgevarin heldur seg til avtalaðu lønina. Hvussu tíðirnar eru, hevur einki við hetta mál at gera. Sáttmálin skal haldast undir øllum umstøðum, sigur forkvinna, sum vónar, at felagið frættir frá teimum limum, sum fáa minni enn sáttmálatölun.“

Lønin fyrri vaaliga tíð er 75,86 krónur. Yvirtíð eftir klokkan fimm er 102,41, og eftir klokkan nýggju á kvøldið 121,38. Fyri upp og niðurvask skulu sjei krónur latast eyka um tíman. Verður limur biðin til arbeiðis avmarkaða tíð, skal í minsta lagi latast lön fyrri tveir tímar.

tór.-

Vígdis Johannesen, forkvinna

F. C. Procuotion Presents

CHASE
LATE
NIGHT
ROCK SHOW

Við stórum ljós-
og roykshowi,
rockdiskoteki
o.ø.

(v. Heðin A. Jensen)

Í Bygdar-
húsinum
á Strondum

leygarkvøldið 2. mai
kl. 22.30

Bussar koyra úr Havn
Bilegging á tlf. 176 46